

Zondaggroep II - 12 februari 1961

Goeden morgen vrienden,

Ik moet met enige aarzeling en zonder mezelf te willen verheffen toch wel even opmerken, dat ik me zo voel als de zon die wanhopig probeert door de nevelen heen te breken. U zult me dus niet kwalijk nemen dat ik eerst een ogenblikje probeer de zaak voor te bereiden, voordat u de eigenlijke spreker, die we voor deze morgen hebben uitgezocht, krijgt.

En dan kan ik misschien het makkelijkst hiermee beginnen: Altijd weer wanneer een mens in nood is, een mens aan het zoeken gaat naar God, dan kiest hij

EEN INSTINCTIEVE WEG

Je zou kunnen zeggen dat voor de doorsnee mens het God zoeken een instinctief ontvluchten is van zijn eigen onvermogen. Ik stel dit van te voren vast, omdat we moeten begrijpen wat de achtergronden zijn van hetgeen de spreker zo dadelijk gaat brengen.

Heel veel mensen denken, dat het zoeken naar God - van ons uit dus - de meest belangrijke factor is. In zekere zin ben ik het daarmee eens, n.l. zover het de god in onszelve betreft. Maar daar staat tegenover, dat een hele hoop mensen, ik zou haast zeggen door alle tijden heen, God zoeken buiten zichzelf, volkomen instinctief en volkomen automatisch. Altijd, wanneer er een ogenblik komt dat de mens zichzelf absoluut niet meer meester is, dat hij absoluut door omstandigheden wordt gedwongen, doet hij een beroep op het hogere rond zich en het is juist deze instinctieve waarde die een bezien mogelijk maakt van de werkelijke betekenis van God, zover dit de mens betreft tenminste. Begrijp me goed; wij kunnen God niet omschrijven, dat kan niemand, maar we kunnen wel zeggen: dat betekent het voor de mens.

Het feit dat dus het zoeken naar een God buiten je een praktisch automatisch iets is dat voortvloeit uit het menselijk bestaan en al wat erbij te pas komt, dat lijkt mij een voldoende reden ook om de uiterlijke godsverering en al wat ermee samen hangt, nu niet direct al te hoog aan te slaan. Het is natuurlijk goed dat de mensen dat doen, het is begrijpelijk dat in de maatschappij de mens probeert God op zijn wijze te definiëren enz., maar is het belangrijk? De spreker, die u zo dadelijk zult horen, is iemand die overtuigd is dat het idee zelfs. Bestaat er een God of niet, absoluut onbelangrijk is, want (zo zal hij u ongetwijfeld proberen duidelijk te maken) in jezelf, in je eigen leven is alles wat je nodig hebt aan het goddelijke volkomen verankerd. Het gaat er niet om te bewijzen dat er een God bestaat of te geloven in een God, een God te definiëren of op een bepaalde wijze te dienen. Het gaat erom jezelf te leven en in dit jezelf leven zul je dan ongetwijfeld ook iets beleven dat menigeen met God zal aanduiden.

Al te veel verhef je jezelf op je geloof en je beseft maar al te weinig dat dat geloof in 9 van de 10 gevallen een soort brevet van onbekwaamheid is dat je zelf uitschrijft. Te veel mensen beroepen zich - en ook alweer niet zonder zelfverheffing en trots - op hun trouwe diensten aan God; en ze vergeten helemaal dat God de hele schepping heeft geschapen en dat ze niet zouden kunnen leven zonder God te dienen. Dan hoor ik onnoemelijk veel op de wereld praten, vooral tegenwoordig, over de manier waarop de mens zijn aansprakelijkheden dient te dragen. Die aansprakelijkheden van de mens zijn wederom in de mens gelegen, niet buiten hem. Zolang je dat niet begrijpt, ben je een beetje slachtoffer van de omstandigheden. Je wordt gevangen gehouden in een uiterlijke wereld, je komt niet tot jezelf en daardoor ook niet tot een werkelijkheid die hoger staat dan het stoffelijk is.

Met deze korte inleiding heb ik mezelf hopelijk meteen beroofd van de noodzaak om zo dadelijk, nadat de hoofdspreker is geweest, nog een keer onze eigen visie en mening te gaan geven. U kent het standpunt van onze orde: wij menen dat je als mens moet proberen menswaardig te leven en dat je zonder dit te uiten nergens komt, want de uiting is deel van je eigen persoonlijkheid en waar je niet tot een uiting komt, blijft ergens een onderdruktheid, een onvoldaanheid, een onvolledigheid bestaan. De beweegredenen daartoe, hebben we altijd gesteld, moeten liggen in de mens zelf, die de goddelijke liefdekracht in zichzelf ervaart. Nu geloven wij dus, als Orde, in die goddelijke liefdekracht als een zeer bijzondere en directe

uiting, iets wat je in jezelf inderdaad kunt ondergaan, waaruit je krachten kunt putten, waarmee je a.h.w. wonderen kunt bewerken voor jezelf en voor anderen.

De spreker, die u te horen krijgt, is uit de aard der zaak een enigszins andere mening toegedaan. Hij behoort n.l. tot een groep van betrekkelijk oude filosofen, die met hun gedachten hebben getracht niet God te ontrafelen, maar de strijd van licht en duister te definiëren, en die strijd van licht en duister, of goed en kwaad zo u wilt, is voor hen het criterium, ook van het eigen ik. Ze zeggen n.l. dat in het ik al die dingen alleen maar kunnen bestaan, of het nu God is of een menselijk gevoel, wanneer wij balanceren tussen goed en kwaad. Ze zijn nog verder gegaan dan dit en hebben daarbij een definitie gevonden dus, voor een, ja, hoe moet je dat zeggen, een soort menselijke dwaling. Ze hebben gesteld: "Kijk eens, wanneer een mens iets absoluut goed heet, vermindert het voor hem in waarde." Ik ben het daar niet helemaal mee eens. De gedachte dat iets goed is, zou, voor mij persoonlijk althans, een zekere voldoening betekenen. Waarom zij dat van minder waarde achten, ach dat zult u wel horen, want ik geloof dat we op het ogenblik wel zover zijn dat we de spreker door kunnen geven. Ik weet natuurlijk niet precies wat hij gaat zeggen; dat kun je nooit overzien, vooral niet wanneer het eentje is die, nou ja, uit de bovenste burelen komt. Het gevolg is dus dat ik u niet durf verzekeren dat ik u nu al voorgoed op deze zondag met rust laat. Het zal misschien noodzakelijk zijn dat ik even terugkom met een klein commentaar, een kleine wijziging. Hoe het ook zij, ik wens u in ieder geval allemaal een echt zegenrijke zondag toe en o, ja, laat ik niet vergeten: onze spreker zelf werkt met een ander samen, zodat we te maken hebben hier, dat mag ik er nog even bij vertellen, met een persoon die ongeveer drieduizend jaar geleden heeft geleefd, van uw tijd af gerekend, en die samen werkt met iemand die pas ongeveer dertig jaar dood is. Een heel eigenaardige samenwerking, maar die zal ongetwijfeld taal, taalgebruik, hantering van het medium, ten goede komen en mag tevens een verklaring zijn voor enkele discrepanties die u misschien in het betoog zou ontdekken. Vrienden, ik wens u dus een gezegende zondag verder en tenzij het noodzakelijk is, zult u mij niet meer terugzien.

o-o-o-o-o

Goeden morgen vrienden.

Zoals u is aangekondigd zal ik met u trachten te spreken over de definitie van de mens, als zijnde gelegen tussen de hem bekende uitersten licht en duister. Laat mij daartoe allereerst het wereldbeeld schetsen, zoals wij dit menen te kennen. Een uiting in tegendelen als noodzakelijk voor openbaring, zal u bekend zijn. Wij stellen: Er zijn twee tegendelen, die zijnde van gelijke kracht, elkaar afstoten en toch gelijktijdig trachten met elkaar een te worden. Hieruit vloeit voort de strijd tussen goed en kwaad, de strijd tussen licht en duister. Aan het einde der tijden zal ongetwijfeld het ogenblik komen, dat licht en duister in elkaar oplossen, daarmee de strijd beëindigend, maar tevens ook de gekende uiting, de openbaring.

Wij zijn allen deel van deze strijd. Vanuit onszelve zoeken wij een plaats te vinden, waarbij in ons goed en kwaad ook elkaar oplossen. De u, naar ik meen, eveneens welbekende wetten van harmonie stellen n.l. dat op het ogenblik van absolute gelijkwaardigheid - van lichte en duistere invloeden in de mens -, het bewustzijn van deze mens bevrijd wordt van al hetgeen aan de voorstelling van goed en duister op zich gebonden is. Hij zal dus vrij zijn tot het beleven van een andere of hogere waardering, tenzij hij, tot een absolute harmonie komen, verdwijnt uit de voor ons kenbare bereiking der schepping. Nu heeft men helaas in uw dagen nog steeds de stelling dat de mens zondig is. Hier schuilt een grote fout in, want de mens is uit zich niet duister of zondig. De mens is natuurlijk en dit heeft een heel andere zin, want natuurlijk betekent verwant aan de natuur, datgene wat uit de goddelijke wetten voortvloeit en in de schepping kenbaar is.

Te zeggen dat een mens dus zondig is, betekent een veroordeling van natuur en natuurlijkheid. Dit impliceert dat elke mens die in zijn leven met een werkelijk schuldbewustzijn beladen kan zijn, een mens is die het lichtere, of vanuit menselijk standpunt het goede deel der schepping in zich kent, waardeert, maar niet komt tot een innerlijke evenwichtigheid. Ik hoop dat u deze stelling goed zult bezien: zij is het kernpunt van mijn betoog. Ik stel n.l. vervolgens dat elke mens die in zijn voorstellingen komt tot wat men noemt bovenmenselijk licht, een doelstelling die niet gelijk is aan de wereld waarin hij leeft, tot onevenwichtigheid wordt bewogen. Deze onevenwichtigheid impliceert voor hem een gelijktijdige aantrekking en afstoting van het z.g. duistere of kwade.

Waar hij niet in staat is tot een juist samenspel van deze twee krachten binnen het ik te komen, zal hij enerzijds te sterk goed willen zijn, anderzijds tot daden komen die, gezien zijn beoordeling daarvan, te sterk duister zijn. In de mens speelt zich een voortdurende strijd af en deze strijd is geboren uit zijn voorstellingsvermogen of, zo ge wilt, uit zijn innerlijk. Hij tracht echter deze innerlijke strijd als een reeks van maatstaven in de wereld buiten hem vast te leggen.

Op het ogenblik dat vorsten en priesters menen te mogen oordelen over de oogst, over de komst van de regen of de zon, gaan zij onder, want zij kunnen niet hun innerlijke maatstaven volledig uiterlijk toepassen en zo zij in gebreke blijven deze te vervullen, worden zij tot slachtoffer van hun uiterlijkheid, n.l. de schijnbaar minderwaardige bevolking die het onwaarachtig orakel aanvalt en vernietigt.

Wanneer wij als mens of zelfs als geest nog in lagere sferen, ons laten verleiden tot een soortgelijke orakeltaal, een a.h.w. voorschrijven van gebeurtenissen in de wereld, het afdwingen daarvan desnoods, zullen wij falen. In ons nu leeft ook een deel dat waarheid genoemd kan worden. Op het ogenblik dat wij falen onze uiterlijke pretentie om te zetten in een voor allen te constateren werkelijkheid, zijn wij in strijd met onze innerlijke waarheid. Deze innerlijke waarheid maakt slechts een klein en onbelangrijk deel uit van het doorsnee menselijk leven, zoals het volk in feite een lagere factor was in het leven van menige opperpriester en vorst. Maar, zoals de vorst ten onder ging door het schijnbaar geminachte, zo gaat door de werkelijk geminachte innerlijke waarheid een groot deel van de mensen ten onder wanneer zij hun pretenties niet verwerklijken.

Hier begint dan de belangrijkste strijd van bewustwording. Wij kunnen nooit uitgaan van enigerlei pretentie in de wereld, die niet voor ons volledig waar is en wel zó waar dat we deze ook instinctief en metterdaad tot uiting brengen. Er is geen sprake van een God buiten ons, een maatstaf buiten ons. In onszelf ligt het werkelijk criterium van leven en dit criterium zou ik zelfs geen God durven noemen, maar ik noem het waarheid. In waarheid, zo zegt men, zult gij leven, ook in waarheid tegenover u zelf. In waarheid, door niet te ontkennen, wat gij in feite zijt. In waarheid door niet kunstmatige begrenzingen van goed en kwaad aan te brengen aan de hand van de wereld buiten u, doch slechts te leven aan de hand van hetgeen in u bestaat. Gij weet niet eens of er een God is, gij gelooft daarin, weten doet gij dit niet.

Gij weet dit niet omdat gij u God buiten uzelve zoekt en projecteert. Gij zoekt een schijnbeeld dat voortkomt uit de in u bestaande worsteling tussen goed en kwaad. Zo is God die gij kent en beleeft een projectie van uw eigen onevenwichtigheid. Zo wij over God mogen spreken is al wat wij daarvan ooit kunnen kennen en beleven de waarheid die in onszelf bestaat. Deze waarheid kan zuiver persoonlijk zijn, maar zij is onveranderlijk, blijvend. Zij oordeelt niet aan de hand van eventuele handelingen of herstellingen van handelingen, maar aan eigen intentie.

Het is misschien een zwakte van mij dat ik in de oude boeken en werken teruggreep om mijn stellingen te onderstrepen. Sta mij deze toe, want, zelfs wie zich ontworstelt aan vorm en zelfs bepaling van differentia, zelfs degene die alleen naar harmonie en eenheid zoekt, is nog onevenwichtig, omdat hij niet de natuurlijke waarheid in zich aanvaardt, maar tracht de maatstaven van zijn onvolledig besef op te leggen. Zo leg ik u als eerste stelling het volgende voor: "Te leven wil zeggen: vrede te zoeken, eenheid met het ik te zoeken en vrij te zijn van al wat men deugd of ondeugd noemt, van al wat men licht of duister noemt. Niet in het lichte, in het stijgen naar de bergen, niet in het dalen, al is het tot in de onderwereld, ligt bevrijding, doch slechts in het erkennen van de eeuwige strijd tussen licht en duister, die aan het einde der tijden wordt opgelost door beider overwinning en beider nederlaag." U zult begrijpen dat deze stelling later werd gewijzigd aan de hand van de menselijke behoefte, U vindt ze terug in de Zoroasterdienst, waar wij de stelling hebben, dat uiteindelijk het goede het kwade zal verslinden, omdat de mens het goed nodig heeft om zijn waanwereld in stand te houden. Een volgende zinsnede lijkt me voor u ook belangrijk: "Zeg nimmer: Ik zou dit zijn, of ik was dit. Slechts wie zegt: ik ben en daarmee geheel zijn wezen erkent als een onverbreekelijke eenheid, benadert de waarheid." Dit is een stelling die later verworpen werd omdat men voor stoffelijke orde, het gezag, meende, dat de oudere de wijzere moest zijn. Het is duidelijk dat een dergelijke hiërarchie nimmer is uit te vinden of uit te drukken in een wijze die waar is. Dat, wat je bent, bepaalt je gehele inhoud voor alle tijden en alle werelden, niet alleen voor een ogenblik. Later hebben degenen die deze stellingen uitwerkten o.m. getracht filosofisch

verantwoord verder te gaan en gezegd: "Wij moeten ons bewust worden van wat wij zijn." Ik vraag mij af of deze stelling absoluut noodzakelijk is. M.i. is het zijn zelve voldoende waar het impliceert een deelgenootschap aan alle verschijnselen en zolang het niet tot oordeel komt, één volledige innerlijke evenwichtigheid, zodat al wat met het ego samenhangt onttrokken is aan de noodzaak tot streven of de daaraan even bittere noodzaak tot het mislukken. Streven en mislukken zijn m.i. vaak identiek. Een derde spreuk: Indien gij gelooft in eeuwigheid, in uzelf of in goden, zo zult u erkennen dat deze eigenschap dan alomvattend is. Het is niet mogelijk dat een eigenschap in een deel van de kosmos bestaat en niet in alle delen, waar alle uitingen uit een spel tussen beide gelijkwaardige uitersten licht en duister, goed en kwaad, zijn voortgekomen.

Ten laatste wil ik u erop wijzen: De mens zoekt datgene wat hij duister acht. Indien hij dit niet vindt, zo zal hij het licht niet erkennen en daardoor zijn innerlijke waarheid nimmer beseffen. Dit geldt voor alle mens, geest, kortom voor alle bewustzijn. Het laatste is uit een lezing en vrij vertaald. Sta mij toe op te merken dat het even dwaas is om het goede te vereren als om het kwade te vereren. Mensen die God aanbidden als bron van alle goed, zijn, althans naar mijn inzicht, niet veel beter dan zij, die de duivel vereren om zo aan alle kwaad te ontkomen. Waarheid en daarmee absoluut evenwicht, absolute harmonie, lijkt mij de enige waardemeter, die gehanteerd kan worden en als graad daarvoor kan men gebruiken de innerlijke vrede die men bereikt. Deze, voor u ongetwijfeld ketterse stellingen, behoren tot een zeer oud systeem van denken, en naar ik meen zullen zij ook in de toekomst hun waarde nog steeds kunnen bewijzen, want indien deze stellingen ook maar één graad van waarheid in zich dragen, zo zullen zij even onvernietigbaar zijn als al het geuite.

Gij zelve zult ongetwijfeld moeite hebben u deze concepten eigen te maken. Gij hebt altijd geleerd te streven naar het lichte, u hebt nimmer beseft, dat streven naar licht evenzeer schadelijk kan zijn als streven naar duister. Laat mij daarom ten laatste het probleem trachten te stellen in termen van uw dagen, uw geloof, en uw inzichten.

Indien God alle dingen geschapen heeft en gij zoekt slechts één deel van die God, gij wilt slechts een deel van die God erkennen en beleven, zult ge dan ooit werkelijk met die God een kunnen worden? Indien gij zoekt naar een koninkrijk Gods, een koninkrijk der hemelen, een Jeruzalem, meent gij dit dan te kunnen bereiken door van heuveltop tot heuveltop te gaan zonder ooit de dalen te betreden? Meent gij te kunnen stijgen tot in oneindigheid zonder ook te dalen? In uw bijbel staat het verhaal van de Jacobs ladder, de droom van Jacob, waar hij rust op de steen. Vergeet niet dat engelen op deze ladder op en af gaan, dat in alle beweging en bewustwording het principe neergang identiek is met opgang en geen van beiden gescheiden voor kunnen komen. In de historie geldt hetzelfde. Geen opgang zonder neergang. Degene, die zich op een deel van die taak alleen vastlegt, zal ontdekken dat hij een zeer lange tocht moet maken om uiteindelijk slechts zijn oorspronkelijk punt van uitgang te bereiken. Te beseffen waarom de beweging bestaat zonder het opwaarts of neerwaarts gaan afzonderlijk te beoordelen stelt u echter in staat de betekenis van uw huidige plaats te zien. Dit is dan waarheid, die niet kan worden uitgedrukt in een oordeel dat op een richting, innerlijk of uiterlijk, is gebaseerd.

Volgens het geloof dat wij hebben ontwikkeld, een geloof dat ongetwijfeld ook slechts ten dele waar is, liggen in de mens, in elke geest beter gezegd, alle punten van verleden en toekomst die tot zijn wezen behoren reeds vast. De beleving daarvan schijnt willekeurig te geschieden en de onevenwichtigheid van oordeel maakt het soms moeilijk deze innerlijke waarheid onmiddellijk te erkennen. Men verwacht zich en zal sommige dingen duizendvoudig moeten herhalen voor men zonder vooroordeel en volledig dus kan doormaken wat is op dat punt. In deze zin, en daarmee zal ik mijn bezoek aan u besluiten, meen ik dat uw Jezus heeft gezegd: Ik ben u de weg en de waarheid. In Hem is de waarheid, het onveranderlijke, het onvergankelijke, het enige dat in de geuite schepping geacht kan worden te zijn een directe en werkelijke weergave van de kracht en niet van de verschijnselen. Wanneer Hij zegt, dat Hij de weg is, zo kan Hij daar niets anders mee bedoelen m.i. dan dat Hij de volkomen gelijkmatigheid, de niet oordelende beleving heeft gevonden, waarin Zijn schijnbaar absolute onderwerping gelijk komt aan een absolute beheersing en daardoor een perfecte evenwichtigheid is, een perfecte harmonie, die Zijn wezen waar maakt boven alle tijden. Ik meen, dat in deze zin elk wezen zijn waarheid moet zoeken en ik ben blij dat ik, mede dank zij de hulp van mijn jongere vriend en leerling, in staat ben geweest deze punten ook hier weer

uiteen te zetten. Ik wens u begrip en evenwichtigheid, opdat ge waarheid zult kunnen onderscheiden van de waan die ge zelf creëert.

o-o-o-o-o

Ja, vrienden, het spijt me voor u, maar ons commentaar is toch heus wel nodig. Wanneer ik zo die redevoering naga, dan ontdek ik er elementen in die oppervlakkig gezien gevaarlijk zijn, n.l. er is geen verschil tussen goed en kwaad. Maar daar moet je wel degelijk rekening houden met het standpunt vanwaar men uitgaat. De spreker stelt n.l.: In mij is de waarheid. Zodra ik ga oordelen over goed en kwaad dus, raak ik deze waarheid kwijt, ik beseef haar niet. Dat kunnen we volledig met hem eens zijn, als we daar dus tevens aan toevoegen (ik heb er in het begin al op gezinspeeld) dat wijzelve de enige werkelijke maatstaf kunnen zijn. Zolang wij in ons zelve volkomen vrede kennen met iets, is het goed: of beter gezegd, is het niet goed of kwaad maar is het waar, maakt het deel uit van ons werkelijk wezen. Zolang we het of buitengewoon goed vinden of buitengewoon slecht, deugt het niet, want het behoort niet tot onze werkelijkheid, het is een schijnwereld die we ons scheppen.

De gedachte dus die hieraan ten grondslag ligt is eigenlijk gebaseerd op, ja, de volmaakte schepping waarover wij zo vaak hebben gesproken, weet u wel. Je zou het zo kunnen zeggen: Toen God, geschapen heeft, onverschillig hoe en op welke manier, dat weten we niet, heeft Hij ons allen een perfecte vorm gegeven. Daar zal onze vriend het niet helemaal mee eens zijn, maar goed, neemt u dan mijn manier om het te zeggen erbij. Deze perfecte vorm is wat hij noemt: de waarheid. Zolang we die perfecte vorm aanhouden zijn we in een absolute vrede, we hebben helemaal geen idee dat we goed zijn of dat we slecht zijn, maar het bestaan zelf is ons a.h.w. een leven, een vreugde.

Zolang als wij gaan oordelen, gaan we er aan de linkerkant, aan de rechterkant stukjes bijbouwen. Het gevolg is, dat de perfecte harmonie, waarin we geschapen zijn, verstoord wordt. Eerst wanneer we die dingen weg hebben kunnen werken, dus dit oordeel, dit aanvullen van onze persoonlijkheid daar waar ze niet hoort te bestaan, hebben weggenomen, komen we tot waarheid. Zo zou je kunnen zeggen: wordt jezelf bewust van jezelf, ken jezelf en hervorm het beeld van jezelf dat je hebt, naar het beeld dat God van je heeft geschapen.

Dus hier hebt u wel een heel belangrijk punt in zijn betoog, dat ik helaas zo even over het hoofd zag, ik kon het niet vermoeden. Nu zit er nog meer bij. Kijk eens, wij hebben heel vaak het idee (ja wij ook hoor in de geest) wij moeten een goede kracht in ons wekken, wij moeten a.h.w. magisch werken, weet u wel? Dat is natuurlijk heel erg aardig, maar volgens deze stellingen, is die kracht er in ons nooit. Het kan zijn de goddelijke kracht dus de waarheid in een ander, die zo'n gebeurtenis nodig maakt. Wij kunnen het uiterlijke verschijnsel zijn dat ze tot stand brengt, maar nooit meer en ook nooit minder. Als we mislukken, komt het niet van ons af. Het komt a.h.w. van de waarheid af, waarin die ander leeft en wanneer we zelf tekort zouden schieten tegenover een ander, we voelen dat dus als storend, dan zijn we zelf tekort geschoten, dan hebben we niet beantwoord aan hetgeen voor de ander nodig is, nee, we hebben gefaald tegenover onszelf. Dit is aan één kant een zeer egocentrische zienswijze natuurlijk, maar ja, wanneer je uitgaat van het idee dat evenwicht, dus perfecte harmonie, zoals wij het noemen, de enige volmaakte mogelijkheid is tot contact met God, dan moet je daarop terugkomen, want waar kun je harmonie vinden? Nooit buiten jezelf. Je kunt natuurlijk wel een harmonieorkest stichten, maar het is de vraag of er niet zo vals wordt gespeeld dat je volkomen disharmonisch ervan wordt. In jezelf echter kun je alle factoren in jezelf voortdurend meer gelijk maken, meer één maken, zonder tegenstellingen. We hebben hier natuurlijk te doen, u heeft het al gemerkt, met stellingen die eigenlijk aan, ja, de Zoroasterleer vooraf zijn gegaan. Het is een filosofische poging om de tegenstellingen in de wereld, het goed en het kwaad en al wat erbij hoort, te verklaren en voor een deel weg te verklaren. Wij vanuit ons standpunt menen, dat de stellingen zeer waarschijnlijk zeer dicht bij de waarheid komen, maar ook, dat het voor een mens praktisch onmogelijk is om zich alleen op die stellingen te baseren. Volgens ons kun je nu niet zeggen: Alles wat er naar buiten toe gebeurt en wat ik zo naar buiten toe meemaak is maar, nou ja, toeval, dat is een deel van mijn leven of van het leven van een ander, dat is waarheid. Zolang als ik niet in verzet kom ertegen of het niet bijzonder mooi en goed vind, is het in orde. Iets vindt u er ook in terug van de Boeddhistische leerstellingen, dus vrij zijn van angst en begeerte.

Het gevaar van deze stellingen (en daar moet ik absoluut op wijzen) is gelegen in het zoeken naar evenwicht door absolute verzadiging van angst en begeerte. Maar verzadiging impliceert, dat er honger mogelijk is, vergeet dat niet. Een ander zal het waarschijnlijk zoeken in absolute beheersing en dat is ook niet mogelijk, want we zijn natuurlijke wezens, of we nu in de geest leven of elders, we hebben eigenschappen die behoren tot het heelal, die hebben we zelf niet gemaakt. Die eigenschappen zullen we uit moeten leven tot op zekere hoogte, en nu zou ik zeggen: zolang onze persoonlijke eigenschappen zo worden uitgedragen, uitgeleefd, zo worden beseft, dat ze in ons geen verstoring van de innerlijke vrede betekenen en dat zo ons niet de aanvaarding van de wereld onmogelijk maken, zijn ze goed. Dat is een conclusie die ik u eruit kan brengen.

Nu, ja, dan zijn er verder een paar spreuken op u afgeregend die, en daar was ik ook wel bang voor, door deze tweeledigheid een klein beetje vertekend zijn en ik mag er ook wel bij zeggen te modern zijn vertaald. Het had mooier geklonken in het ouderwets, maar nu ja, die samenwerking was er nu eenmaal; je moet er genoeg mee nemen. Ik zou zeggen: die spreuken kunt u rustig eens herlezen, maar wanneer u erover nadenkt, houdt u één ding in het oog, dat is het hoofdpunt van deze ochtend, het hoofdthema: Wees in jezelf vredig, wees in jezelf harmonisch, en schreeuw nu niet dat het zo moeilijk is en dat het niet kan. Wanneer je jezelf innerlijk zoveel mogelijk althans onafhankelijk maakt voor wat er buiten je gebeurt, of dat nu aangenaam lijkt of onaangenaam, of het nu zorgen baart of laten we zeggen buitengewone vreugde, wanneer je zo onafhankelijk mogelijk leeft van binnen, zoveel mogelijk zegt: In mezelf put ik kracht, dan zou er volgens deze lezing en ook wel volgens mij uit voortvloeien dat je beantwoordt aan de werkelijke noodzaak van je wezen, aan de waarheid, zoals onze vriend zei.

En neem me nu niet kwalijk, door alle sferen ga je toch wel, om nu op het ogenblik op aarde te leven en al te komen tot de hoogste sfeer is natuurlijk erg mooi, maar dat komt altijd. Maar wanneer wij dit doen en we zijn er niet evenwichtig bij, we hebben er niet het evenwicht bij dat noodzakelijk is voor ons leven, wat gebeurt er dan? Dan zullen we dus in alle sferen die we kennen of menen te kennen onjuist handelen a.h.w. onjuist bestaan en nu kan onze vriend wel zeggen dat we geen verantwoordelijkheid hebben voor alle gevolgen van onze daden, maar alleen voor onze daden zelf, maar ik denk niet dat je daar als mens zo gemakkelijk vrede mee hebt, als geest denk je wel degelijk na, wat betekent dat voor een ander? Ik zou dus zeggen: een kleine afwijking die je hier beneden maakt en doorvoert in je geestelijk streven, omdat je zegt: ik wil die hoogste sfeer hebben, zou bovenaan een hele grote vertekening kunnen zijn. Denkt u maar aan een paal nietwaar, begin er maar in te slaan en een tiende millimeter scheef bij wijze van spreken, als de paal lang genoeg is dan merk je op het laatst dat het verschil bovenaan, met een afwijking beneden, van 10 centimeter, 10 meter kan worden. Zo gaat het ook met dit ene natuurlijk, we zullen in de hoogste sferen steeds meer af kunnen wijken.

Belangrijk is dus, en daar geef ik dus de spreker volkomen gelijk in, dat we in de eerste plaats zoals we zijn, in de sfeer of de wereld waarin we leven, innerlijke harmonie, innerlijk licht vinden, innerlijke vreugde. Ja, ik zou zeggen, dit is wel voldoende commentaar. U weet, waar het om gaat. Begrijp nu heel goed dat u hier kennis maakt met verschillende filosofieën en dat het onmogelijk is om al die filosofieën hier tot een eenheid te vormen. Er zijn overal trekjes die gelijk zijn, maar je moet zelf ook de waarheid zoeken. Datgene wat voor u spreekt, wat u eruit puurt, dat is voor u belangrijk, het hoort waarschijnlijk tot uw wis en uw waar, volgens deze stelling. Laten we het dan zo proberen te zeggen: Alles, wat voor u belangrijk is en uw innerlijke vrede bevordert, is op aarde en in de geest, het enige waar het om gaat. Al het andere komt een beetje meer automatisch tot stand, want als je hier volledig harmonisch en bewust bent heb je deel aan een hogere sfeer en dan hoef je nog niet eens volledig harmonisch en bewust te zijn, want als je hier laten we zeggen 50 % harmonie bereikt, dan komt er al een hogere sfeer mee in het geding. En zo gaat het steeds verder. Het is niet je taak om hier alle sferen door te maken, of heerlijk met alle sferen gelijk bezig te zijn, nee, om hier vrede te hebben, om hier de innerlijke rust en kracht te vinden, de innerlijke waarheid, waardoor al het andere onbelangrijk wordt.

Nou, dat hebben wij geloof ik ook vaak genoeg verkondigd, daar hoef ik u dus niet verder mee bezig te houden. En dan heb ik nog even tijd over, het is niet lang, ik zou n.l. van mezelf ook nog wel even iets hierop willen zeggen. We hebben n.l. één aspect helemaal buiten beschouwing gelaten. Een aspect, dat voor onze orde buitengewoon belangrijk is, het idee cosmische liefde, goddelijke liefde.

In het gestelde is de waarheid de enige binding tussen God en tussen ons bij wijze van spreken, of zo u wilt, tussen de kosmos en tussen ons. Maar ik geloof, dat er meer bestaat. Ik geloof, dat wij in onszelf ergens een verbinding hebben met een hogere kracht die we niet kunnen ontkennen en dat, omdat er een behoefte-element in zit ook, die liefde is.

Om het nu eens heel simpel te zeggen: Kan God bestaan zonder ons? Het is misschien mogelijk, maar voor ons zeker niet, wij kunnen rustig zeggen: God, wanneer je in ons niet leeft, leef je niet voor ons. Dan staan we buiten je, dan zijn we zelf God. Dus voor ons is de relatie met God noodzakelijk en een relatie met een ons dwingende God kunnen we niet aanvaarden. We zijn klaarblijkelijk geschapen, allemaal, met de idee dat we zelf kunnen doen, zelf kunnen werken. We hebben dus geen despoot nodig, we hebben een God nodig, die a.h.w. een Vader. voor ons is; een vader heeft ons lief, of die liefde feitelijk is of niet, in kosmische zin, kan ons onverschillig laten. Het is, en nu sla ik eigenlijk de vorige spreker met zijn eigen wapens, een deel van onze noodzakelijke waarheid, ons noodzakelijke wezen.

Wij kunnen zonder het idee van een God, die ons steunt en ons helpt, niet leven, lijkt mij tenminste. Dan mogen wij van ons standpunt rustig stellen: Er is een liefdekracht, die ons helpt en beschermt, er is een Wezen, een iets, dat in ons sterkte, licht en kracht baart. We kunnen deze goddelijke liefde niet binden aan daden of aan toestanden. Ze is er. We kunnen ze ook niet eisen, zij is er, noem haar een genade als u dat wilt, maar als gave is ze gegeven in het begin en niet ondertussen zo nu en dan. De liefde Gods moet een blijvende toestand zijn in ons en aangezien dat voor mezelf volledig waar is, durf ik dat naar buiten toe ook als een soort waarheid te brengen. Dan ga ik nog even mijn stalling er achteraan gooien, voordat de laatste spreker aan het woord laten.

Vrienden: Alles wat ons werkelijk vreugde en vrede is, wordt ons niet alleen van harte gegund en gegeven, maar meer: het wordt in ons bevorderd, want God heeft ons lief. Maar als God ons lief heeft, dan kunnen wij alleen op die liefde antwoorden door alles wat wij kennen van God, dat is voor ons Zijn schepping, de sfeer waarin wij leven enz., lief te hebben. Ik stel, dat voor het bereiken van die innerlijke evenwichtigheid en harmonie, waarover werd gesproken, een zeer grote en alomvattende liefde voor alle gekende werelden en alle gekende wezens noodzakelijk is, een liefde die niet sentimenteel is, maar die in een eerlijk willen helpen, willen beschermen, met niet eisen of een minimum aan eisen voor zich vrede vindt en gelijktijdig (dat lijkt voor mij onvermijdelijk) in de wereld die vrede geeft.

Het geloof van deze oude spreker is op zichzelf lichtend genoeg want het heeft hem heel veel gebracht, maar ik ben misschien een schepsel van een andere tijd en ook u bent misschien in een andere periode voor het eerst tot bewustzijn gekomen, ik weet het niet. In mij is iets dat zegt: er móet licht zijn, er móet vreugde zijn, er móet liefde zijn en dan ga ik logisch zeggen: en dit kan niet liggen in de omstandigheden die ik rond mij concipieer, naar dit kan voortkomen uit mijn absoluut vertrouwen, mijn eenheid op dit gouden goddelijke licht in mij, waardoor alles buiten mij zich zo zal wijzigen als voor mij het beste en het meest noodzakelijke is. En dan zal de toestand waarin je leeft er waarschijnlijk een zijn, waarvan de mensen zeggen: Nooit helemaal arm en nooit helemaal rijk, maar altijd tussen beide onderweg, dan zal je toestand als mens misschien zijnd te zeggen nou ja, nooit een genie en nooit helemaal dwaas, maar altijd tussenbeide. Nooit iemand met de wereld aan zijn voeten, maar ook nooit iemand die alleen maar voetveeg is, u begrijpt me wel.

Die goddelijke liefde betekent voor ons wel degelijk een soort evenwichtigheid, een soort harmonie. Als wij dit kunnen begrijpen en daardoor ook zullen beseffen dat aan de wankelende schreden van een noodlot op ons pad bepaalde grenzen zijn gesteld, het kan niet erger worden dan zus, het kan nooit beter worden dan zo, dan kunnen we ons eigen leven aanvaarden, dan kunnen we vertrouwend in die liefde zeggen: Ik heb de betekenis van mijn leven binnen mijn eigen beperkingen gevonden; ik zal juist daarom trachten al het zijnde lief te hebben en te dienen en dan de rest van bewustwording en zo, dat zal me dan wel gegeven worden of dat komt later. Zolang als ik nu in mezelf die vreugde ken, die niet alleen maar is o, wat zijn we goed, of o, wat zijn de anderen kwaad, maar die doodgewoon is: Wat is het goed om te leven, om mensen rond je te hebben, om bewogen te zijn als je een mens ziet bij wijze van spreken, of medelijden te kunnen hebben, of je met een ander te kunnen verheugen. Dan heb je voor mij het geheim van het leven al gevonden.

Die vreugde, die gaat boven alle verdere stoffelijke goederen en reële toestanden en daden, is voor mij de Waarheid, waar onze vriend over spreekt, voor mij de gulden weg waardoor je steeds verder doordringt, niet in een of andere geheime wereld of geheime macht, maar in een werkelijkheid, die altijd blijft bestaan.

Nu, ik geloof dat ik het daarbij mag laten. Ik hoor het hier en daar bevestigen, ik vind dat erg prettig, ik zou zeggen: bevestig het met de daad, niet alleen met de gedachte.

Vrienden, er is zon, gouden licht, dat kan zo dadelijk buiten wel weer eens verdwijnen, het gouden licht, dat je daarbinnen vindt, hoeft nooit te doven, wanneer je maar nimmer Gods liefde wantrouwt, wanhoopt aan jezelf. Ik zou zeggen: maak er niet alleen een zonnige dag, maar een zonnig leven van in alle sferen. Prettige zondag.

o-o-o-o-o

Goeden morgen vrienden.

Het is voor mij dan een genoegen om deze morgen voor u te mogen besluiten en wel aan de hand van een door u zelf te stellen onderwerp. De juiste weg.

Ja, dan komt mijn oude training misschien naar voren, en ben ik geneigd om te stamelen: Tao. De juiste weg.

In mij is een weg gegrift, voorvaderen en gedachten, geslachten, ouder dan de wereld worden tezamen mijn wezen. Mijn wezen is mijn weg. In mij zijn licht en duister tezamen embrionale wereld, de volle luister der schepping verbergend. Indien ik beide gelijkelijk bevat, zo ben ik in mijzelf één met grote waarde: dat is het juiste pad.

Ik ben mijzelf en mijzelf niet. Ik droom van wat ik ben, zal zijn. Ik ken de pijn van onvolkomenheid en soms lokt mij de dood als vlucht. Doch slechts indien ik, zijnde wat ik ben, durf voorwaarts gaan, herscheppende mijn droom, volg ik het juiste pad.

Indien ik in mijzelf schep vrede, waarnaar mijn wezen hongert. Indien ik in mijzelf schep de schoonheid, waarvan ik in vergeten nachten droom. Wanneer ik zonder schroom mijzelf zie als middel om te leven en niet als doel. Wanneer ik wijsheid, weten en gevoel doe samensmelten tot iets dat verder reikt dan mijn beseffen gaat, wanneer ik liefde en haat vergeet en weet een te zijn, niet meer bepalend, volg ik het juiste pad.

Het juiste pad is, schree na schree, jezelf omvamen als de grenzen van een onbekend land.

Het juiste pad is met vaste hand het beeld tekenen van waarheid die in je leeft.

Het juiste pad is voldoen aan alle plichten, die je in en voor jezelf erkent, zijn wat je voelt te móeten zijn, dat wat je van binnen bent en uiterlijk kunt vervullen. Jezelf, jezelf onthullen, en dan jezelf aanvaarden: dat is het juiste pad.

Wereld zien als middel, wereld zien als vreugd en jeugd, wereld zien als deugd en ondeugd altezamen. Het ik erkennen als een doel van ongespelde Naam die aan de hemel staat geschreven. Het leven leven en toch niet teveel aan het leven hechten. Slechten de grenzen die bestaan, tussen je droom en je werkelijkheid. Wat is het juiste pad en wie het juiste pad aanvaardt, wordt voortgeleid door wat in het begin geweest is: voorvaderen, geslachten, geestelijk bestaan en sferen, werelden, meren van gebeuren en wordt vervuld door wat zal zijn.

Toekomst, een gladde vijver, beroerd nog niet door daden van het leven, heeft haar totale mogelijkheid in het wezen neergeschreven. Eenheid van begin dat je nog voortgeleidt en door aanvaarding van een toekomst, waarin je nog zult gaan, betekent saam te brengen het heel bestaan in een punt, één gedachte en één kracht. Dan te erkennen de macht, waaruit je bent voortgekomen, beëindigen alle dromen is het pad van de waarheid, van het leven en het licht, waarin je wezen zijn doel vindt en toch zichzelf ontgaat.

Vrienden, op mijn onvolkomen wijze heb ik getracht het juiste pad te schetsen. Sta mij toe eraan toe te voegen: Elk wezen is een pad in zichzelf. Elk wezen kent in zich het juiste pad, maar in allen zijn gelijkelijk het beginsel licht en het beginsel duister, in allen zijn gelijk het zaad van verleden, de verwachting van toekomst.

We treden in werelden elkaar tegemoet, omdat onze paden veel gemeen hebben, maar kunnen toch slechts de weg door den Schepper in óns wezen gegrift, gaan. Laat ons daarom

ónze wegen gaan in vrede, verwachting en hoop, opdat zoals het oude gezegde luidt, alle voorvaderen en alle nageslachten verzameld als eenheid, lof en dank kunnen brengen aan Hem, die alles voortbracht en zullen wonen in de eeuwige tuinen, waarin de chrysantemen van een hemelse keizer bloeien als de sterren aan het firmament.

Vrienden, verontschuldig mijn onvolkomenheden en sta mij toe u allen een zeer genoeglijke en vredige dag toe te wensen. Goeden middag.